

Левада В. В.

студент

Стріжко І. С.

студент

Антонюк К. І.

доктор економічних наук, професор

Національний університет «Запорізька політехніка»

м. Запоріжжя, Україна

АКТУАЛЬНІСТЬ ТА ПЕРЕДУМОВИ СТВОРЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ ЦЕНТРІВ В УКРАЇНІ

Вплив глобалізаційних процесів на трансформацію світової та вітчизняної економіки, високий рівень розвитку та автоматизації виробничих, технологічних, управлінських, організаційних та інших процесів обумовлюють зростання попиту на якісну робочу силу на ринку праці. З'являється необхідність найму кваліфікованого персоналу, адаптованого до вимог сучасності за професійною придатністю, гнучкістю, мобільністю, вмотивованістю, інноваційністю, моральністю тощо. В умовах євроінтеграції, економічного розвитку та відновлення України важливим завданням держави є створення належних умов для професійного навчання, підвищення кваліфікації робочої сили, вмотивованості та спроможності до навчання впродовж життя. Цього можна досягти шляхом запровадження механізмів з оцінювання результатів неформального та інформального навчання, сприяння працевлаштуванню за професійними здібностями відповідно до кваліфікаційних вимог роботодавця. В свою чергу цьому сприятиме створення кваліфікаційних центрів на основі досвіду розвинутих країн, і саме це обрано об'єктом нашого дослідження.

Одержані результати кабінетних досліджень надали підстави стверджувати, що на сьогоdnішньому етапі розвитку України кваліфікаційні центри є важливими елементами в екосистемі освіти держави. Безперервна освіта і самоосвіта – це не лише тренд сучасності, а й провідні чинники побудови людиною професійної кар'єри. Перспективи кар'єрного зростання пов'язані передусім з підвищенням рівня професійної майстерності. Зацікавленість працедавця в кваліфікованих кадрах узгоджується з правом працівника на професійну підготовку, перепідготовку і підвищення кваліфікації. Клієнти кваліфікаційних центрів мають змогу отримати відповідні послуги з підтвердження власних професійних навичок на підставі знань, отриманих шляхом здобуття формальних, неформальних та інформальних видів освіти [1].

Поеднання регулюючих факторів, норм, правил, дій суб'єктів утворює Національну рамку кваліфікацій, що суттєво впливає на функціонування національного ринку праці і якості кадрів, які претендують на працевлаштування або просування за “кар'єрними сходами”. Фінальним етапом у процесі формування повноцінної системи кваліфікаційних центрів виступає інтеграція Національної рамки кваліфікацій у міжнародний ринок праці. Для цього національні норми діяльності центрів повинні бути узгоджені і відповідати

вимогам регіональних та міжнародних стандартів. Так, виходячи з досвіду розвинених країн, на нашу думку, українські кваліфікаційні центри повинні розширити вибір професійно орієнтованих і міжнародно визнаних кваліфікацій, такими як бізнес, менеджмент, право, комп'ютерна техніка, охорона здоров'я тощо. Адже використання нових можливостей глобалізації та створення локальних конкурентних переваг, зокрема на засадах інформаційного суспільства, дозволяє регіонам не лише зміцнювати власний міжнародний конкурентний статус, а й сприяти підвищенню рівня конкурентоспроможності національної економіки [2].

За результатами проведеного аналізу встановлено, що головними передумовами створення українських кваліфікаційних центрів є такі: концепція навчання впродовж життя; тренди на самоосвіту та особистий розвиток; процеси євроінтеграції; збереження «інтелектуального ресурсу» країни та протидія виїзду людей з високою кваліфікацією за рахунок підвищення рівня життя та освіти в Україні.

Оскільки сьогодні в умовах воєнного стану безробіття є однією з найсерйозніших соціально-економічних проблем, отримання нової чи підтвердження вже існуючої кваліфікації є дуже актуальним. Кваліфікаційні центри можуть вирішити багато проблем з працевлаштуванням людей, які втратили можливість працювати в своєму місті / країні чи за своєю спеціалізацією.

Проблема на початкових етапах створення кваліфікаційних центрів – обмежена кількість одержувачів професійних кваліфікацій, при цьому потрібні істотні ресурси (обладнання, методика, фінансові ресурси) для створення та забезпечення роботи. У перші кілька років діяльність такої організації буде не ефективна та нерентабельна. У такому випадку кваліфікаційні центри можуть створюватись при закладах професійної освіти та підприємствах. Однак буде порушений принцип неупередженості та незалежності. Щоб уникнути таких проблем, необхідно почати створення мережі кваліфікаційних центрів на базі існуючої інфраструктури торгово-промислових палат в Україні, які представлені в кожній області та функціонують відповідно до специфіки кожного регіону. Мережевий підхід дозволить збирати заявки зі всієї України та адресувати в кваліфікаційні центри тієї регіональної палати, в якій здійснюється оцінювання за певним напрямом. Така система на перший час скоротить витрати на підтримку постійного функціонування штату з сертифікації. Адже на початкових етапах доречніше створювати центри з оцінки певних спеціальностей в тих регіонах, які спеціалізуються на цій сфері діяльності.

Література:

1. Кваліфікаційні центри / Національне агентство кваліфікацій. URL: <https://nqa.gov.ua/qualification-centers> (дата звернення: 29.10.2022).
2. Возняк Г. В. Сучасні теорії та парадигми регіонального розвитку: практичний вимір для України. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. № 5. С. 675.